

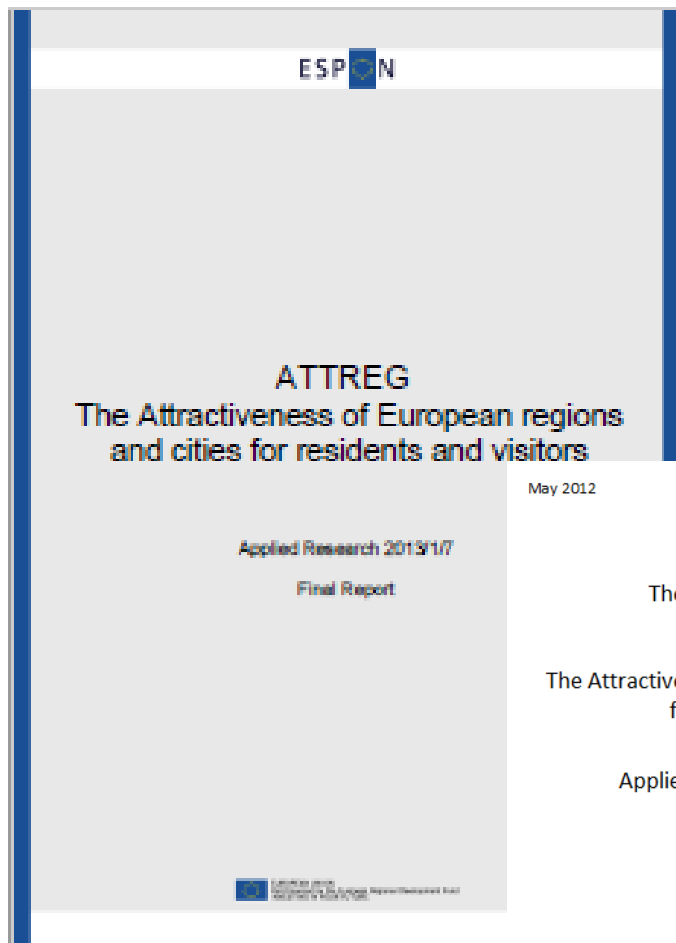
Maciej St. Zięba

Mobilność ludzka a badania nad atrakcyjnością regionów. Uwagi metodologiczne.

Kazimierz Dolny, 26 IX 2016

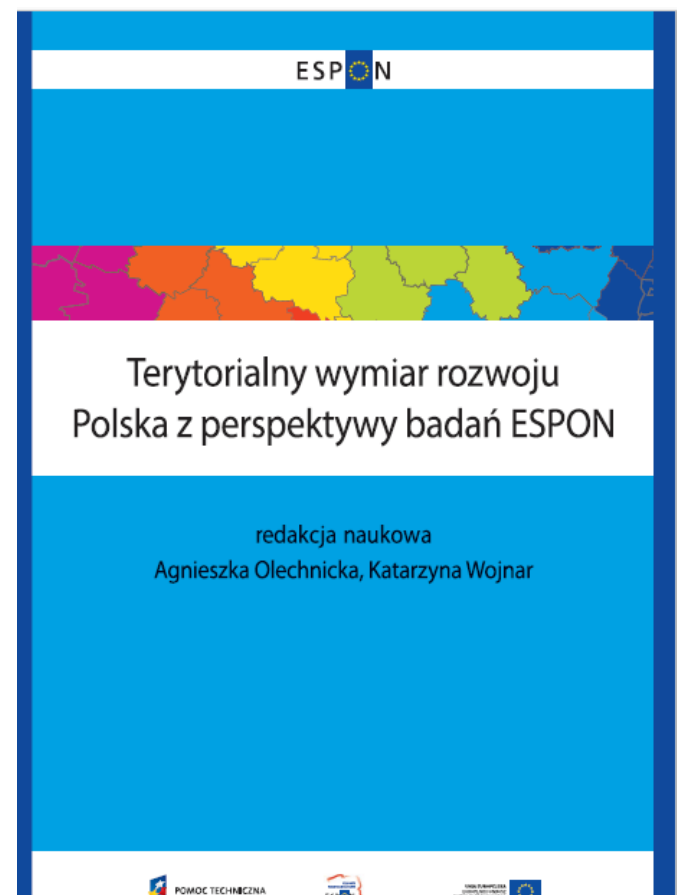
mszieba@poczta.pl

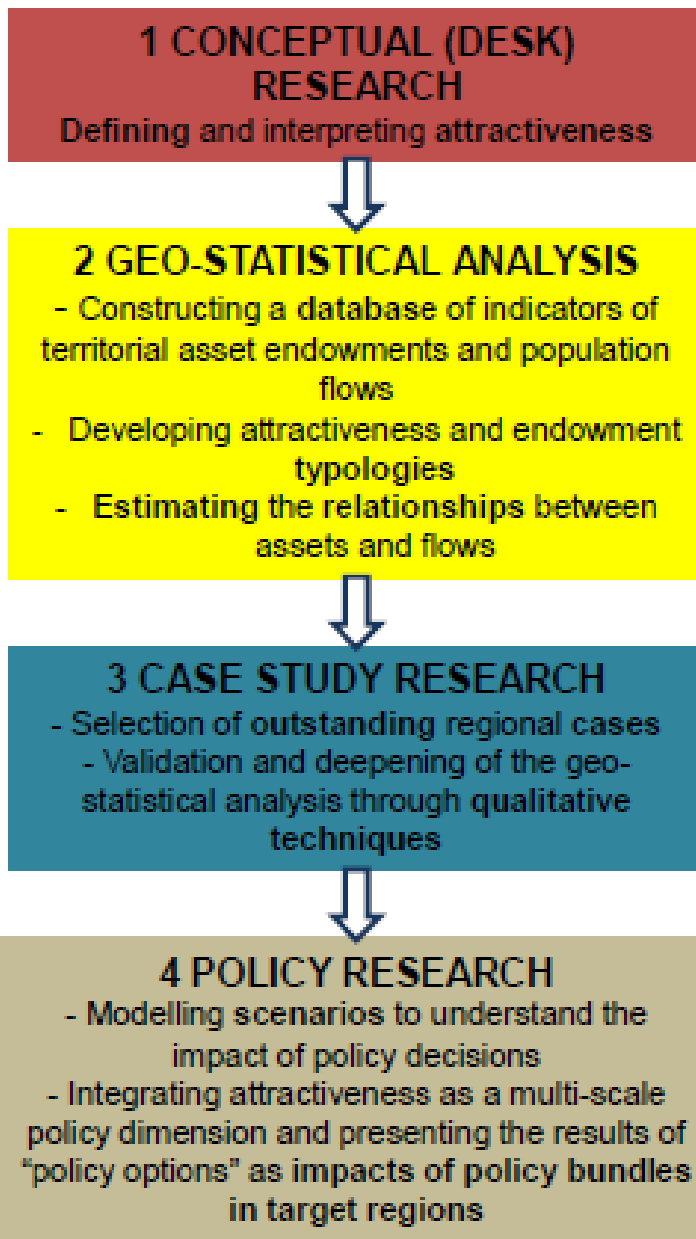
Antonio Russo, et al., 2012; w tym: M.Kowalski, J.Solon (2012), A_4/6, s. i-ii,1-19

* Wszelkie mapy, diagramy i tabele w niniejszej prezentacji pochodzą z powyższych publikacji.

Agnieszka Olechnicka, Katarzyna Wojnar (red.), 2013; w tym: M. Kowalski (2013): Atrakcyjność regionów i miast, s. 88-103

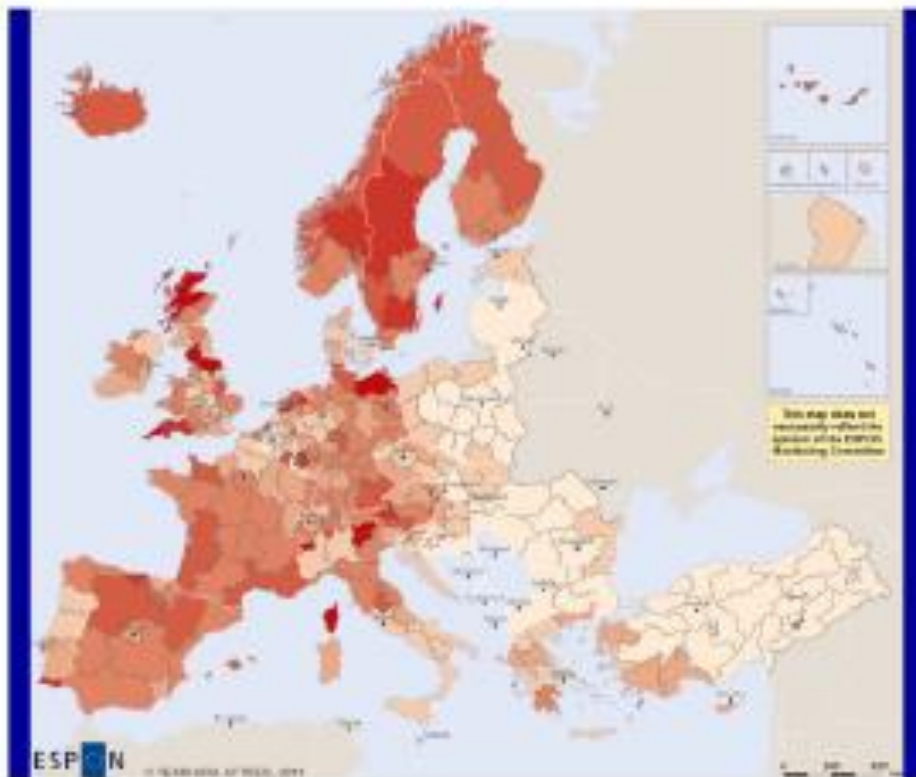

1. Badanie koncepcyjne dotyczące atrakcyjności, rozwoju lokalnego i mobilności
2. Stworzenie bazy danych statystycznych na poziomie NUTS2 ich analiza, typologia przestrzennego zróżnicowania „potencjalnej atrakcyjności”
3. Studium przypadków (8 regionów) gdzie potencjalna atrakcyjność była w wyraźnej rozbieżności ze stanem faktycznym
4. Badanie polityk regionalnych; próba opracowania modelu do wykorzystania w przyszłości

Figure 4: ATTREG research structure

Punkt wyjścia

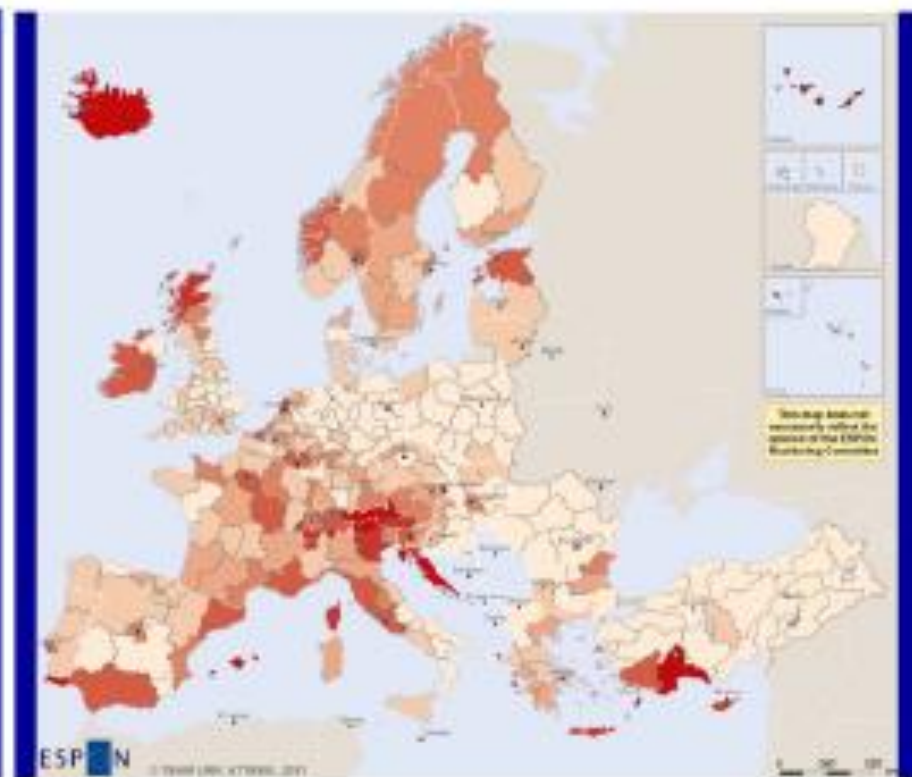
- Punkt wyjścia – analiza przepływów turystycznych
- Istnieją różne rodzaje ruchliwości, które są powodowane różnego rodzaju uwarunkowaniami;
- Motywacja mobilności/migracji do/z regionu nie zależy tylko od czynników ekonomicznych i społecznych

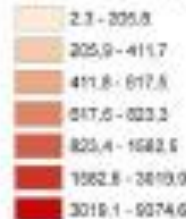
N. of tourist arrivals per 1,000 head of population *

* Ratio of total number of tourists (nationals) arrived at any type of accommodation by 1,000 head of population. Tourist data averaged over 2006-09 period, population data averaged over same period.

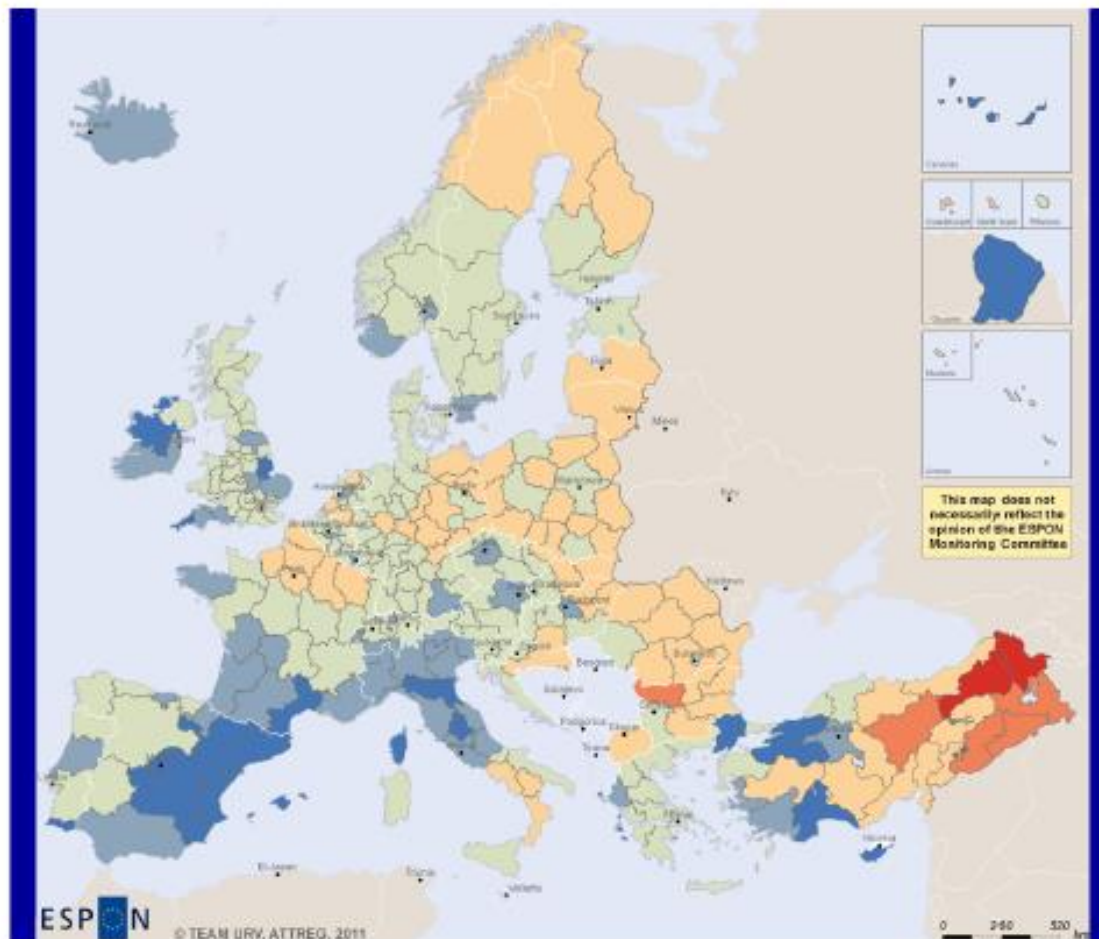

N. of tourist arrivals per 1,000 head of population *

* Ratio of total number of tourists (foreign) arrived at any type of accommodation by 1,000 head of population. Tourist data averaged over 2006-09 period, population data averaged over same period.

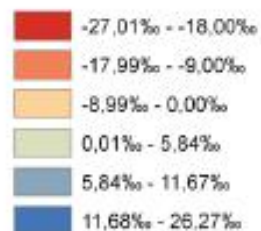
Figure 9 a-b: National (a) and foreign (b) tourists per 1,000 head of population, 2006-09

EUROPEAN UNION
Part-financed by the European Regional Development Fund
GROWING IN YOUR FUTURE

Regional level NUTS 2
Source: Own calculation by Im Dreißl based on ESPON 2011 D5
Digitized data: ESPON 2011 annual calendar, Turkish Statistical Institute,
FYROM Statistical Office, National Statistical Institute of Croatia
Author: Anton Magaricki Navarro
© EuroGeographics Association for administrative boundaries

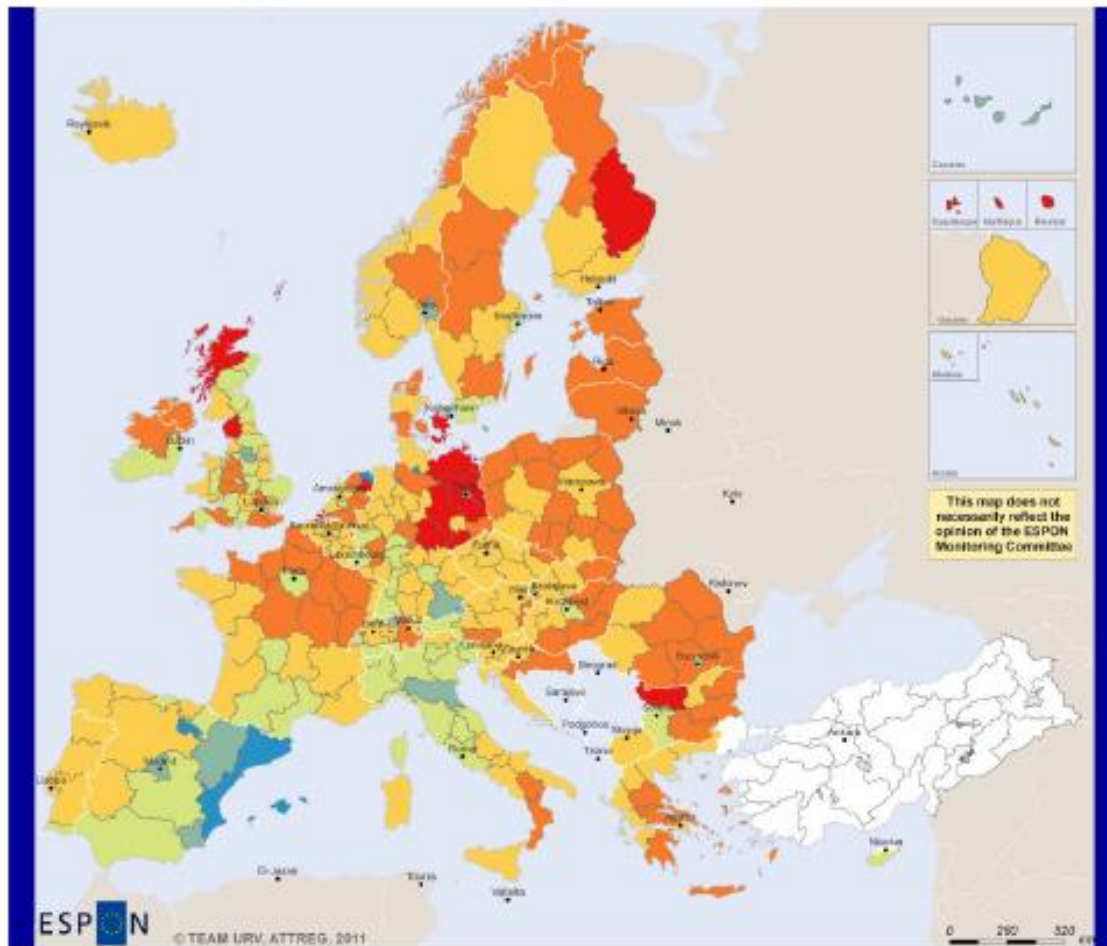
Net migration rate *

* Average annual net migration rate for 2001-07
(net migrants per 1000 inhabitants)

Wskaźnik
migracji
netto,
2001-
2007

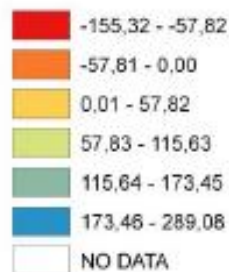

EUROPEAN UNION
Part-financed by the European Regional Development Fund
INVESTING IN YOUR FUTURE

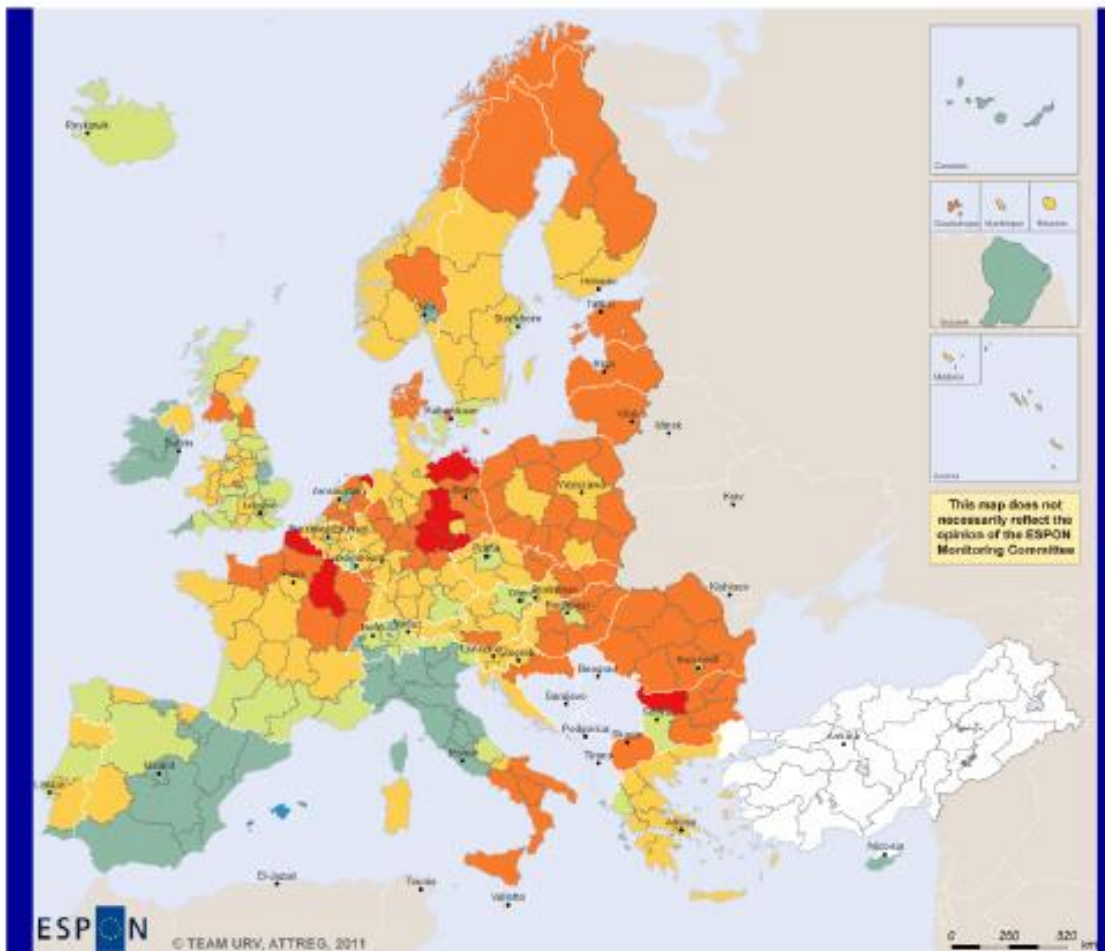
Regional level: NUTS 2
Source: Own calculation by Jan Smith based on ESPON 2013 DB
Origin of data: DEMIFER (ESPON internal database)
Author: A. Magarinos
© EuroGeographics Association for administrative boundaries

Net migration rate *

* Average annual net migration rate for 2001-07 (net migrants per 1000 inhabitants). Cohort A defined as 10-19 y.o. in 2002, 15-24 y.o. in 2007. Net migration rate defined as change in cohort accountable by net migration

Migracja
netto 2001-
2007, grupa
wiekowa
15-24

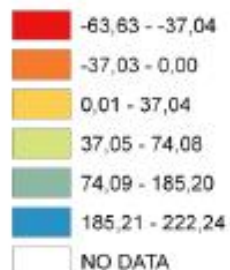

EUROPEAN UNION
Part-financed by the European Regional Development Fund
INVESTING IN YOUR FUTURE

Regional level: NUTS 2
Source: Own calculation by Ivo Smith based on ESPON 2010 datasets
Origin of data: DEMIPER (ESPON internal database)
Author: A. Magarinos
© EuroGeographics Association for administrative boundaries

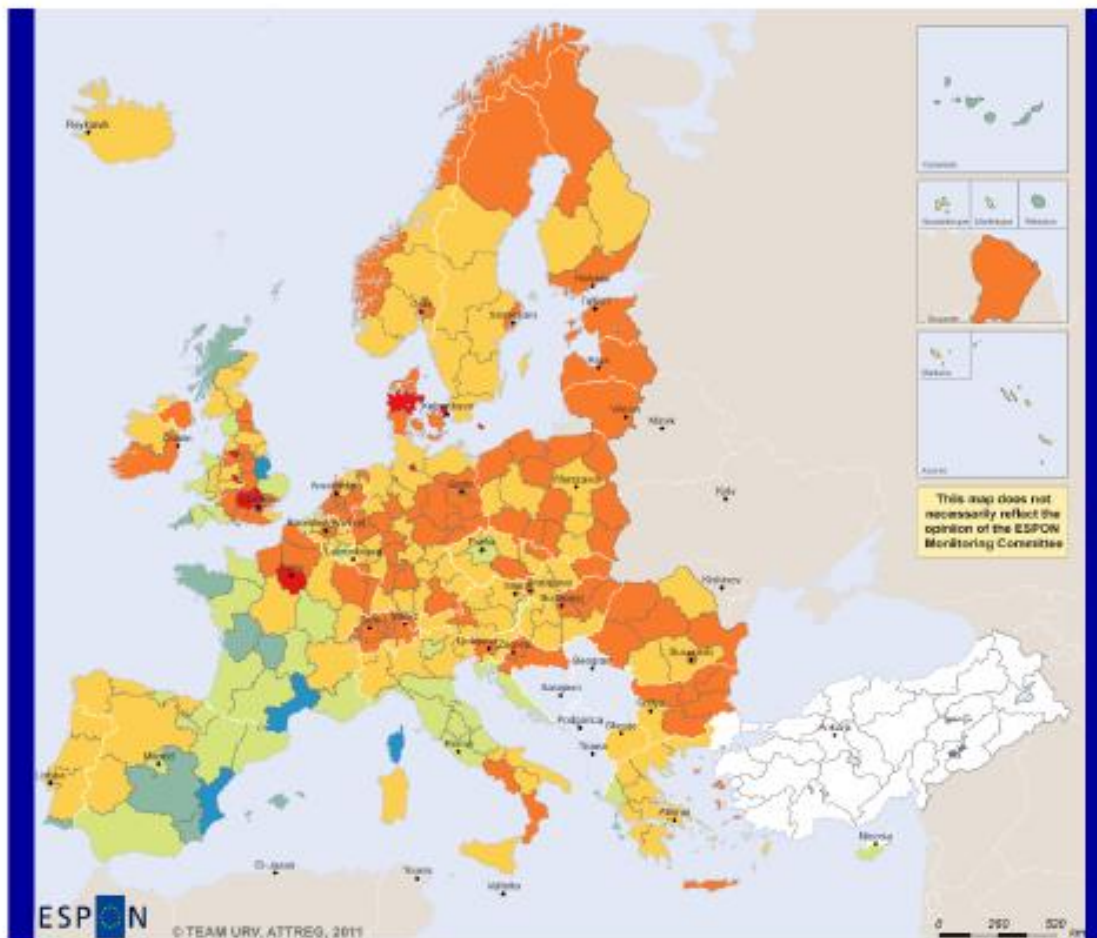
Migracja
netto 2001-
2007, grupa
wiekowa
25-49

Net migration rate *

* Average annual net migration rate for 2001-07 (net migrants per 1000 inhabitants). Cohort B defined as 20-44 y.o. in 2002, 25-49 y.o. in 2007. Net migration rate defined as change in cohort accountable by net migration

 EUROPEAN UNION
 Part-financed by the European Regional Development Fund
 INVESTING IN YOUR FUTURE

Regional level: NUTS-2
 Source: Own calculation by Iax Simin based on ESPON 2007 CE
 Origin of data: DEMIPER (ESPON internal database)
 Author: A. Magdoal
 © EuroGeographics Association for administrative boundaries

Migracja
 netto 2001-
 2007, grupa
 wiekowa
 50-64

Net migration rate *

* Average annual net migration rate for 2001-07 (net migrants per 1000 inhabitants). Cohort C defined as 45-59 y.o. in 2002, 50-64 y.o. in 2007. Net migration rate defined as change in cohort accountable by net migration

Pojęcia przebadane

- istnieją różne typologie opisujące terytorialną „efektywność” (siła przyciągania [*attractiveness* => *stickiness*], zdolność do utrzymania [*retentiveness*] napływającej ludności);
- czynniki endogenne powodujące „przyciąganie” i „zatrzymywanie” migrantów, oprócz ekonomicznych (miejsca pracy, poziom wynagrodzenia) i socjalnych (świadczenia społeczne, dostęp do edukacji) to m.in. klimat, zabytki i przybytki kultury, przyroda (morze, wyspy, góry, rezerваты), infrastruktura turystyczna, poziom zdrowotności, zadowolenie z życia...
- suma tych (i innych) czynników to „kapitał regionalny”, a potencjalna atrakcyjność to jego pochodna

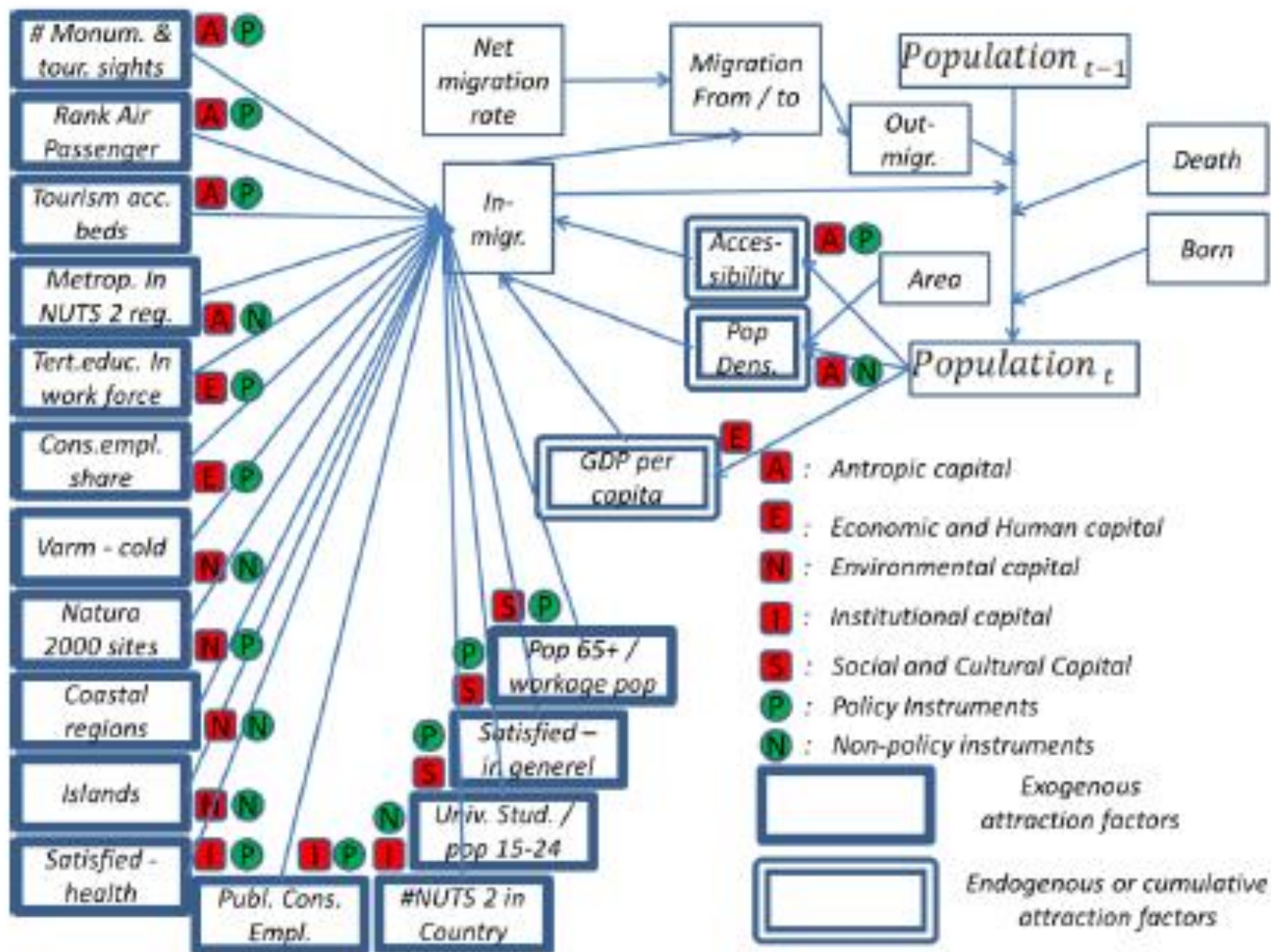

Figure 16: Logical structure of the ATTREG model

Czynnik „przegrzania” (*overheating*)

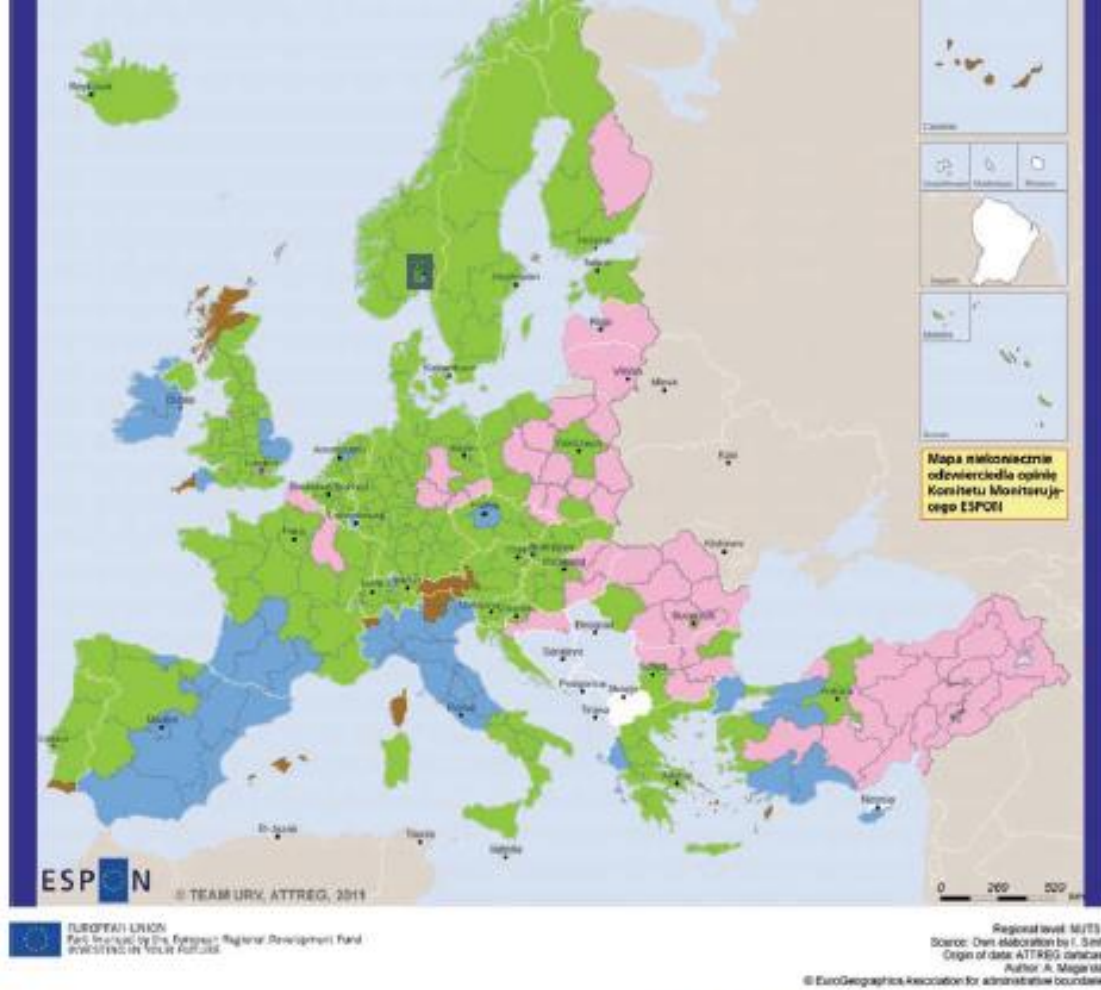
- „wzrost ekonomiczny może być jednym z objawów atrakcyjności, nie zawsze jednak wiąże się ze zdolnością trwałego zatrzymywania przybyszów”;
- „niektóre obszary wyjątkowo atrakcyjne do 2007 r. zostały głęboko dotknięte przez późniejszy kryzys. Wydaje się, że są one „przegrzane”, a ich atrakcyjność wynikała z ogólnych tendencji migracyjnych, nie mając związku z lokalnymi uwarunkowaniami”;
- „w perspektywie długoterminowej, równowaga terytorialna oparta w większym stopniu na spójności terytorialnej, prawdopodobnie jest znacznie lepiej przygotowana do stawienia czoła kryzysowi, generowania zrównoważonego wzrostu ekonomicznego i stabilizacji ludności”;
- „strategie spójności terytorialnej skuteczniej wykorzystujące kapitał terytorialny mają charakter długoterminowy. W krótszym okresie trudniej osiągają sukces, ale wykazują mniejszą wrażliwość na sytuacje kryzysowe i są bardziej zrównoważone pod względem rozwoju”.
- * [Cytaty za: M. Kowalski, 2013, s. 99-100]

Table 2: Summary of significant regression associations

		Outcome measure for regression analysis						
		Net migration rates 2001-07			Visitor arrival rates 2001-04			
		Total annual flow	Flow of 15-24 year olds	Flow of 25 to 49 year olds	Flow of 50 to 64 year olds	All visitors	'Foreign' visitors	Domestic visitors
an1	Monuments index		(+) *	(+) ***	(-) **	(+) ***	(+) ***	(+) ***
an2	Gross population density		(+) ***		(-) ***			
an3	Airport rank	(-) **	(-) ***	(-) **		(-) **		(-) **
an4	Bedplaces in collective establishments	(+) ***	(+) ***	(+) ***	(+) ***	(+) ***	(+) ***	(+) ***
an5	Accessibility							(-) *
an6	Metropolitan areas			(+) *				
ec1	GDP per capita		(+) *		(-) ***	(+) **	(+) *	
ec2	Highly educated residents	(+) ***	(+) **	(+) ***		(+) ***	(+) **	(+) ***
ec3	Employment in consumption sectors						(+) ***	(-) ***
env1	Climate stability	(-) ***	(-) ***	(-) ***	(-) ***			
env2	Share of Natura 2000 landscape designation							
env3	Coastal regions		(-) ***			(-) **	(-) **	
env4	Island regions	(-) *	(-) *	(-) **				(-) **
in1	Satisfaction with health services							
in2	Employment in public sector	(-) ***	(-) ***	(-) ***		(-) **	(-) **	
in3	N. of NUTS2 regions in country					(+) **		(+) ***
soc1	Share of university students registered in local universities on young age cohort	(+) ***	(+) ***					
soc2	Satisfaction with life	(+) ***		(+) **				
soc3	Dependency rate	(+) *			(+) ***	(-) **	(-) ***	

Significant at 10%: *, Significant at 5%: **, Significant at 1%: ***

* Metoda hierarchicznej analizy typologii Warda oparta na znormalizowanych wskaźnikach MM2_20 i MT2_43 (4 grupy)

Grupy typologii*

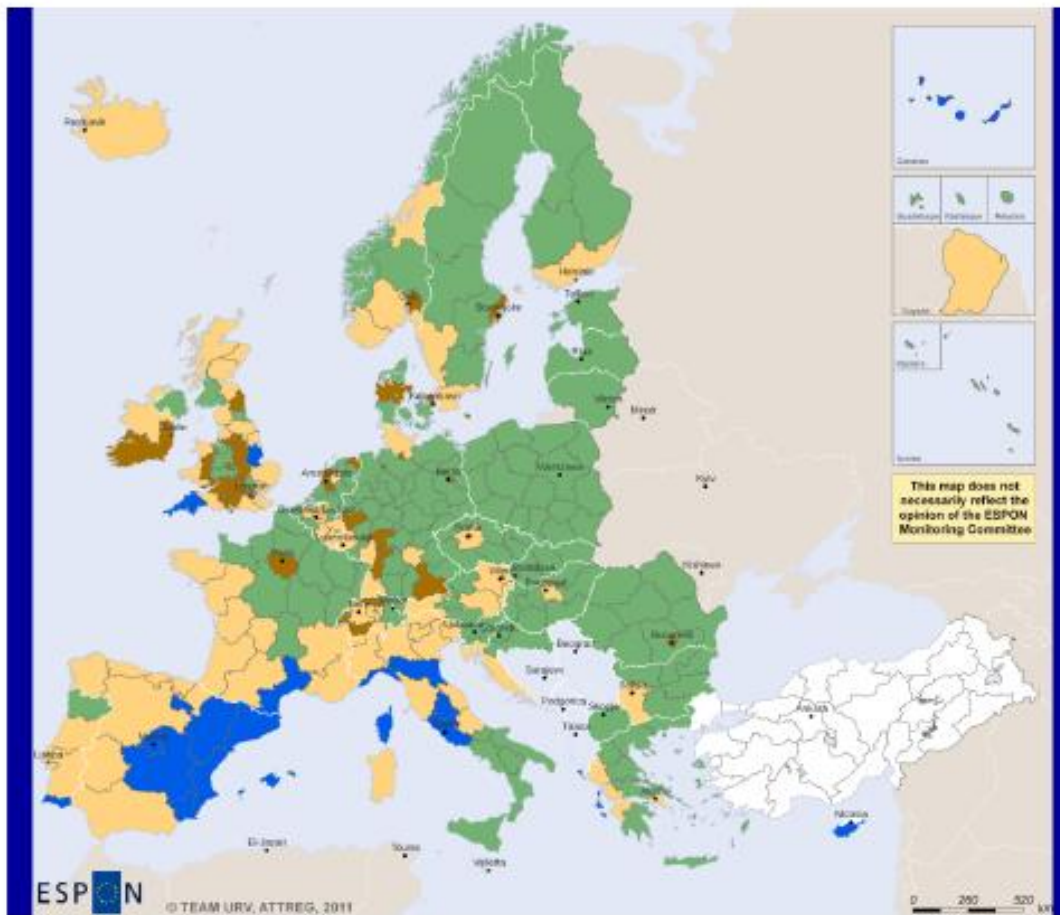
- GRUPA 1: niski wskaźnik migracji, niski poziom ruchu turystycznego
- GRUPA 2: średni wskaźnik migracji, średni poziom ruchu turystycznego
- GRUPA 3: wysoki wskaźnik migracji, średni poziom ruchu turystycznego
- GRUPA 4: wysoki wskaźnik migracji, wysoki poziom ruchu turystycznego
- brak danych

Rycina 7.4. Typologia regionów według rodzajów przepływu ludności (2001–2007)

Źródło: Russo i in. 2012.

mobility
by age

EUROPEAN UNION
Part financed by the European Regional Development Fund
INVESTING IN YOUR FUTURE

Regional level: NUTS 2
Source: Own elaboration by I. Smith
Origin of data: ATTREG database
Author: A. Vagstad
© EuroGeographics Association for administrative boundaries

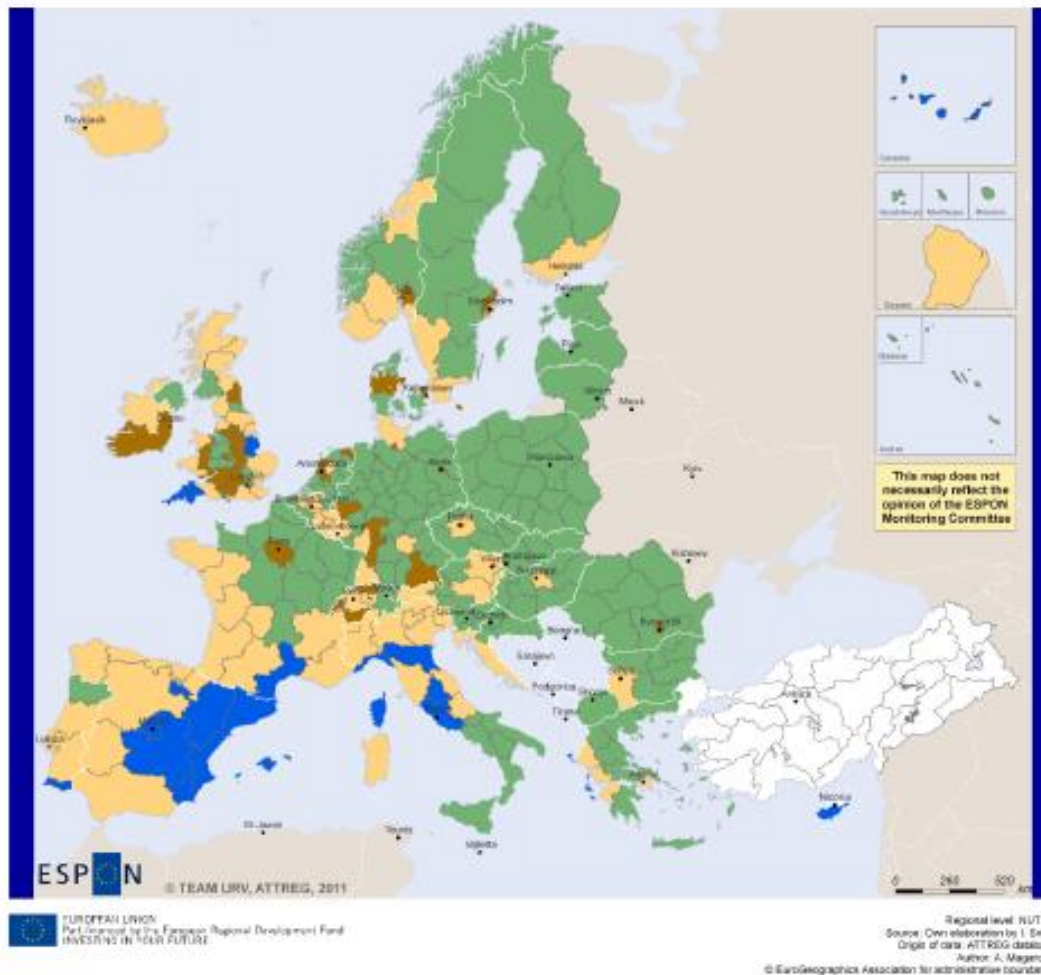
Typology classes *

* K-means clustering algorithm based on normalised variables MM2_08, MM2_12, MM2_18

- CLASS 1 = unretentive region for young (15-24) and medium (25-49) working age groups, medium retentiveness for older working age group (50-64)
- CLASS 2 = region with average retentiveness for all working age groups
- CLASS 3 = highly retentive for all working age groups
- CLASS 4 = highly retentive region for the young working age group, averagely retentive for the medium working age group, unretentive for the older working age group
- NO DATA

Figure B: Regional typology by mobility of age cohorts

retentiveness
by age

Typology classes *

* K-means clustering algorithm based on normalised variables MM2_06, MM2_12, MM2_1B

- CLASS 1 = unretentive region for young (15-24) and medium (25-49) working age groups, medium retentiveness for older working age group (50-64)
- CLASS 2 = region with average retentiveness for all working age groups
- CLASS 3 = highly retentive for all working age groups
- CLASS 4 = highly retentive region for the young working age group, averagely retentive for the medium working age group, unretentive for the older working age group
- NO DATA

Figure 12: Regional typology by retentiveness of age cohorts

Tabela 7.2. Klasy regionów NUTS2 z uwagi na walory kapitału terytorialnego

Klasa	Liczba regionów	Charakterystyka (poziomy kapitału terytorialnego)	Regiony odstające w tej klasie
1	23	<ul style="list-style-type: none"> • Umiarkowanie wysoki kapitał antropogeniczny • Umiarkowanie wysoki kapitał gospodarczy • Bardzo wysoki kapitał środowiska • Wysoki kapitał instytucjonalny • Niski kapitał społeczny 	<ul style="list-style-type: none"> • Prawie cała Hiszpania (bez Kraju Basków) • Południowa i południowo-zachodnia Francja • Cypr • Region Bratysławy • Północna Szwecja
2	78	<ul style="list-style-type: none"> • Umiarkowanie niski kapitał antropogeniczny • Niski kapitał ekonomiczny • Wysoki kapitał środowiska • Bardzo niski kapitał instytucjonalny • Niski kapitał społeczny 	<ul style="list-style-type: none"> • Włochy Południowe i Środkowe, Sardynia • Prawie cała Grecja • Portugalia • Północne wybrzeże Turcji • Wiele regionów wschodniej i północno-wschodniej Europy: całe kraje (Bulgaria, Rumunia, Węgry, Łotwa, Litwa), duża część Polski, niektóre wschodnie i centralne regiony Niemiec • Środkowa Szwecja
3	66	<ul style="list-style-type: none"> • Umiarkowanie niski kapitał antropogeniczny • Umiarkowanie wysoki kapitał ekonomiczny • Niski kapitał środowiska • Bardzo wysoki kapitał instytucjonalny • Wysoki kapitał społeczny 	<ul style="list-style-type: none"> • Cała Austria, Szwajcaria, Belgia, Dania, Finlandia, Islandia • Północno-wschodnia Francja, region w Holandii • Duża część Norwegii (bez stolicy) • Duża część wnętrza i wybrzeża Turcji
4	138	<ul style="list-style-type: none"> • Umiarkowanie wysoki kapitał antropogeniczny • Umiarkowanie wysoki kapitał ekonomiczny • Umiarkowanie niski kapitał środowiska • Przeciętny kapitał instytucjonalny • Przeciętny kapitał społeczny 	<ul style="list-style-type: none"> • Prawie cała Francja (bez wybrzeża południowego), Wielka Brytania, Irlandia, Włochy Północne i Środkowe (oraz kilka regionów na Południu), Holandia, Niemcy • Północne regiony Hiszpanii • Regiony stołeczne oraz inne zurbanizowane regiony Grecji i Turcji • Południowa Szwecja i Norwegia • Estonia

Grupy typologii*

- GRUPA 1:
- GRUPA 2:
- GRUPA 3:
- GRUPA 4:
- brak danych

* Uzyskane poprzez wykorzystanie wskaźników ANTOSYN, ECOSYNM, ENV/SYN, INSTSYN I SOCIOSYN w typologii czterogrupowej

Rycina 7.5. Typologia regionów z uwagi na wyposażenie w poszczególne rodzaje kapitału terytorialnego

Źródło: Russo i in. 2012.

Polityki wzrostu atrakcyjności

- wstępna analiza polityk i strategii regionalnych mających na celu zwiększenie atrakcyjności regionu (kontekst: „konkurencyjności” – wieloznaczny)
- wyodrębnienie kategorii polityk „kierowanych przez popyt” („*demand-led*”) i „kierowanych przez podaż” („*supply-led*”),
- wyodrębnienie polityk defensywnych i agresywnych
- wyodrębnienie strategii „inkluzywnych”, „sprytnych” i „zachowawczych”

Table 1: Scenario analysis – indicative overall impacts of policy experiments

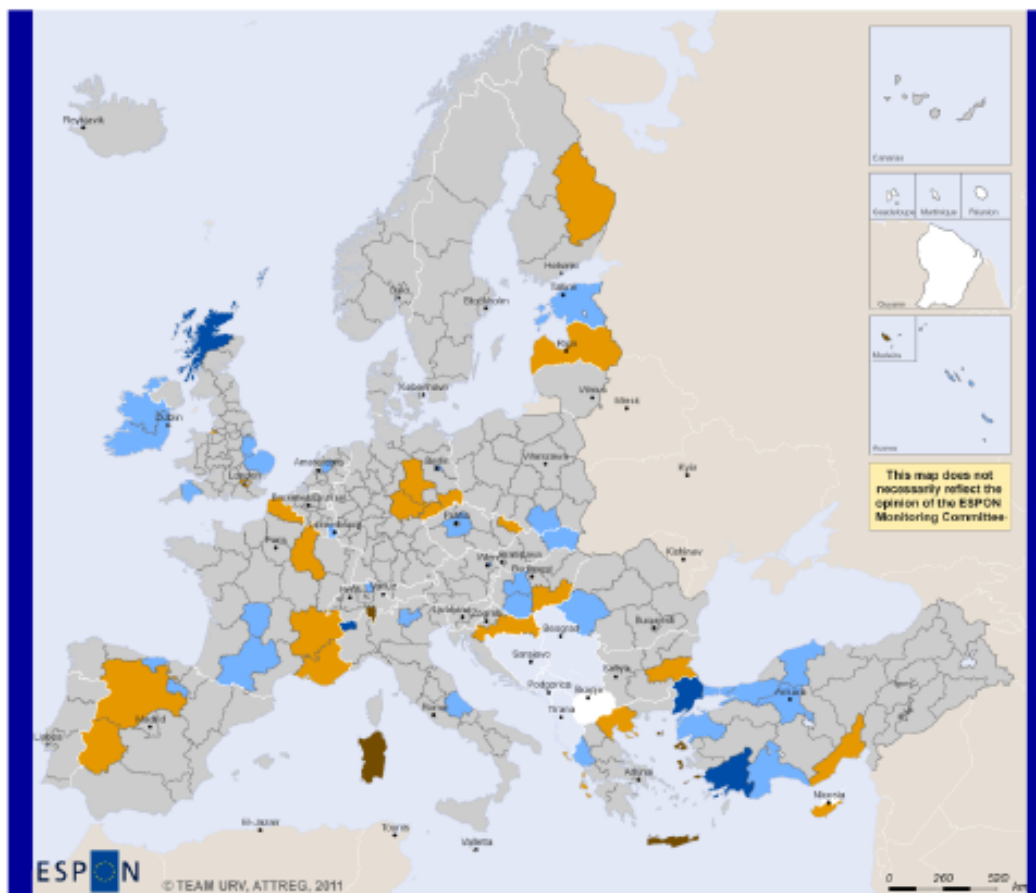
Policy target regions: CONVERGENCE regions									
	impacts on target regions			impacts on neighbouring regions			impacts on other regions		
<i>Policy bundle</i>	pop.	p.c. GDP	exp. jobs	pop.	p.c. GDP	exp. jobs	pop.	p.c. GDP	exp. jobs
INCLUSIVE	-	++	+/-	+/-	=	+/-	+	=	+
SMART	+/-	++	-	+	=	+	+	=	+
SUSTAINABLE	++	+	++	-	-	--	-	=	-

Policy target regions: "OVERHEATING" regions									
	impacts on target regions			impacts on neighbouring regions			impacts on other regions		
<i>Policy bundle</i>	pop.	p.c. GDP	exp. jobs	pop.	p.c. GDP	exp. jobs	pop.	p.c. GDP	exp. jobs
INCLUSIVE	+/-	++	+/-	+/-	+	+	+/-	=	=
SMART	+/-	++	+	+/-	-	=	+/-	=	=
SUSTAINABLE	+	+	++	--	-	--	-	-	-

Legend:

- ++: large general growth compared to baseline scenario
- +: general growth compared to baseline scenario
- =: no overall change compared to baseline scenario
- : general decrease compared to baseline scenario
- : large general decrease compared to baseline scenario

This map does not necessarily reflect the opinion of the ESPON Monitoring Committee

EUROPEAN UNION
Part assisted by the European Regional Development Fund
INVESTING IN YOUR FUTURE

Regional level: NUTS 2
Source: Own elaboration by I. Smith
Origin of data: ATTREG database
Author: A. Magarinos
© EuroGeographics Association for administrative boundaries

Typology classes *

* Discriminant analysis based on classifying regions based on territorial capital onto TY2_08B

- 2: Observed regional mobility 2 categories 'less than' predicted by discriminant analysis
- 1: Observed regional mobility 1 category 'less than' predicted by discriminant analysis
- 0 : Observed regional mobility as predicted by discriminant analysis
- +1: Observed regional mobility 1 category 'more than' predicted by discriminant analysis
- +2: Observed regional mobility 2 categories 'more than' predicted by discriminant analysis
- NO DATA

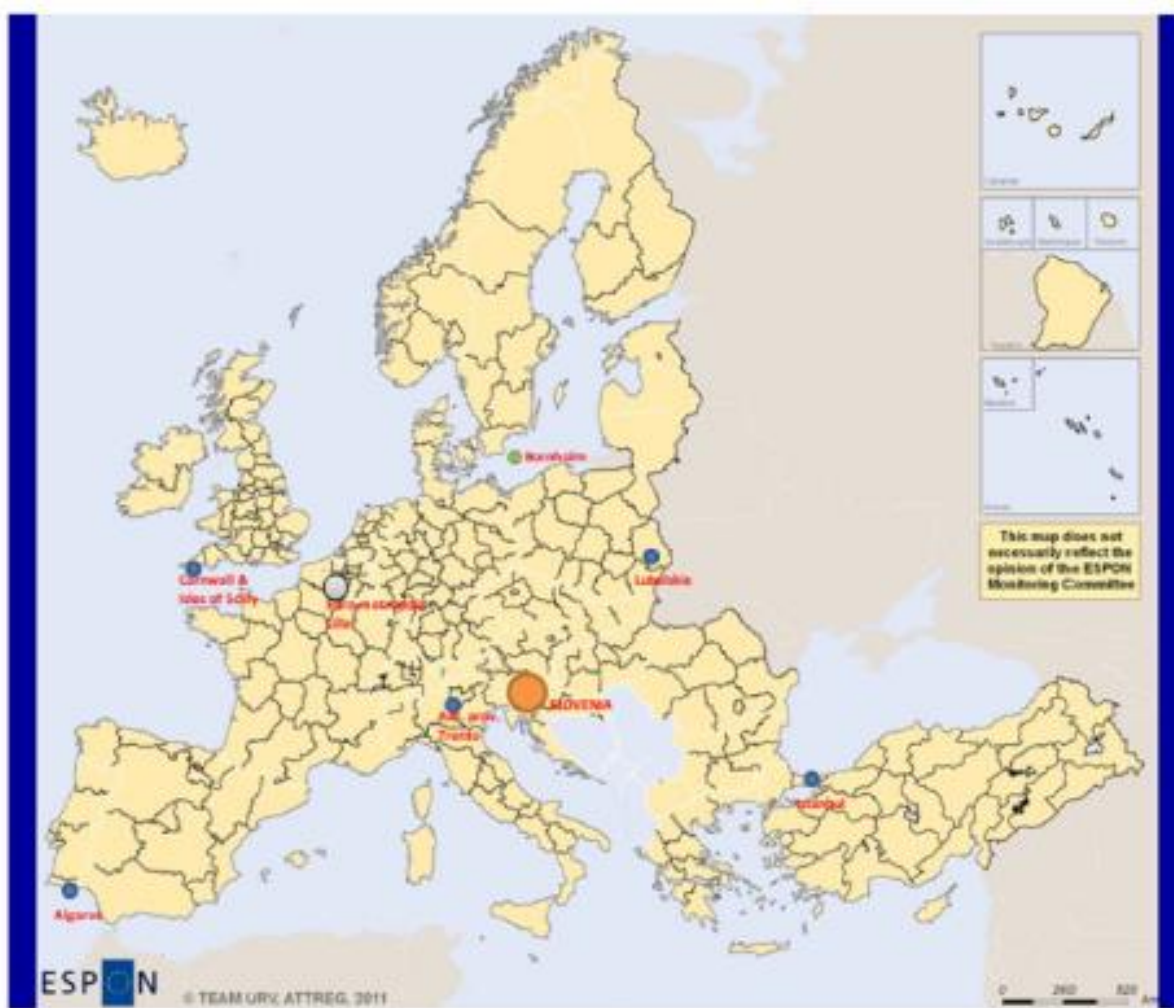
Figure C: Regions performing “extraordinarily” (differences between predicted and observed membership of visiting-migration typology)

Table 3: Case study regions as ATTREG typologies

	Regional typology of retentiveness by age group, 2002-07	Regional typology by types of flows attracted, 2001-07	Regional typology by predictive capacity of territorial capital in terms of flows attracted (outlier)	Regional typology by endowments of different classes of territorial capital	Geographical specificities
Lille-Kortrijk-Tournaï (LKT) (Including parts of BE25 Prov. West-Vlaanderen, BE32 Prov. Hainaut, FR30 Nord - Pas-de-Calais)	1	Two "2" (BE25 and BE32) and one "1" (FR30) regions	Two "0" (BE25 and BE32) and one "-1" (FR30) regions	Two "3" (BE25 and BE32) and one "4" (FR30) regions	Cross-border metropolitan agglomeration in Western Europe
Bornholm (DK014 as part of DK01 ovedstaden)	4	2	0	3	Island NUTS3 region in Northern Europe
Provincia Autonoma Trento (ITD2)	2	4	1	4	Mountain NUTS2 region (coinciding with NUTS3 region) in South-west Europe
Lubelskie (PL31)	1	1	0	2	NUTS2 region at the eastern border of the ESPON space
Algarve (PT15)	3	4	0	2	Coastal NUTS3 region in South-west Europe
Slovenia (SI01+SI02)	1	2	0	One "2" region and one "4" region	Country (including two NUTS2 regions) in South-eastern Europe
Istanbul (TR10)	NO DATA	2	1	4	Metropolitan area in Candidate Country (NUTS 1 coinciding with NUTS2 and NUTS 3 region)
Cornwall and Isles of Scilly (UKK3)	3	4	0	4	Coastal and Island NUTS2 region in Western Europe
	Typology classes CLASS 1 = unretentive region for young (15-24) and medium (25-49) working age groups, medium retentiveness for older working age group (50-64); CLASS 2 = region with average retentiveness for all working age groups; CLASS 3 = highly retentive for all working age groups; CLASS 4 = highly retentive region for the young working age group, averagely retentive for the medium working age group, unretentive for the older working age group	Typology classes CLASS 1: low net migration rate (2001-07) and low visitor rate (2001-04) CLASS 2: mid-level net migration rate (2001-07) and mid-level visitor rate (2001-04) CLASS 3: high net migration rate (2001-07) and mid-level visitor rate (2001-04) CLASS 4: high net migration rate (2001-07) and high visitor rate (2001-04)	Typology classes -2: Observed regional mobility 2 categories 'less than' predicted by discriminant analysis; -1: Observed regional mobility 1 category 'less than' predicted by discriminant analysis; 0: Observed regional mobility as predicted by discriminant analysis, +1: Observed regional mobility 1 category 'more than' predicted by discriminant analysis, +2: Observed regional mobility 2 categories 'more than' predicted by discriminant analysis	Typology classes CLASS 1: Moderately high antr.cap.; moderately high ec.cap.; very high env. Cap.; high inst.cap.; low soc.cap. CLASS 2: Moderately low antr.cap.; low ec.cap.; high env.cap.; very low inst.cap.; low soc.cap. CLASS 3: Moderately low antr.cap.; moderately high ec.cap.; low env.cap.; Very high inst.cap.; high soc.cap. CLASS 4: Moderately high antr.cap.; moderately high ec.cap.; moderately low env.cap.; average inst.cap.; average soc.cap.	

Inne badania, potwierdzające główne tezy

- Andrés Rodrigues-Pose, Tobias D. Ketterer, *Do local amenities affect the appeal of regions in Europe for migrants?*, „Journal of Regional Science”, vol. 52 issue 4, October 2012, pp. 535-561
- Thomas Niedomysl, *Migration and place attractiveness*, „Geografiska Regionstudier” (Uppsala), Nr 68, 2012, pp.1-46

 EUROPEAN UNION
 Part-financed by the European Regional Development Fund
 INVESTING IN YOUR FUTURE

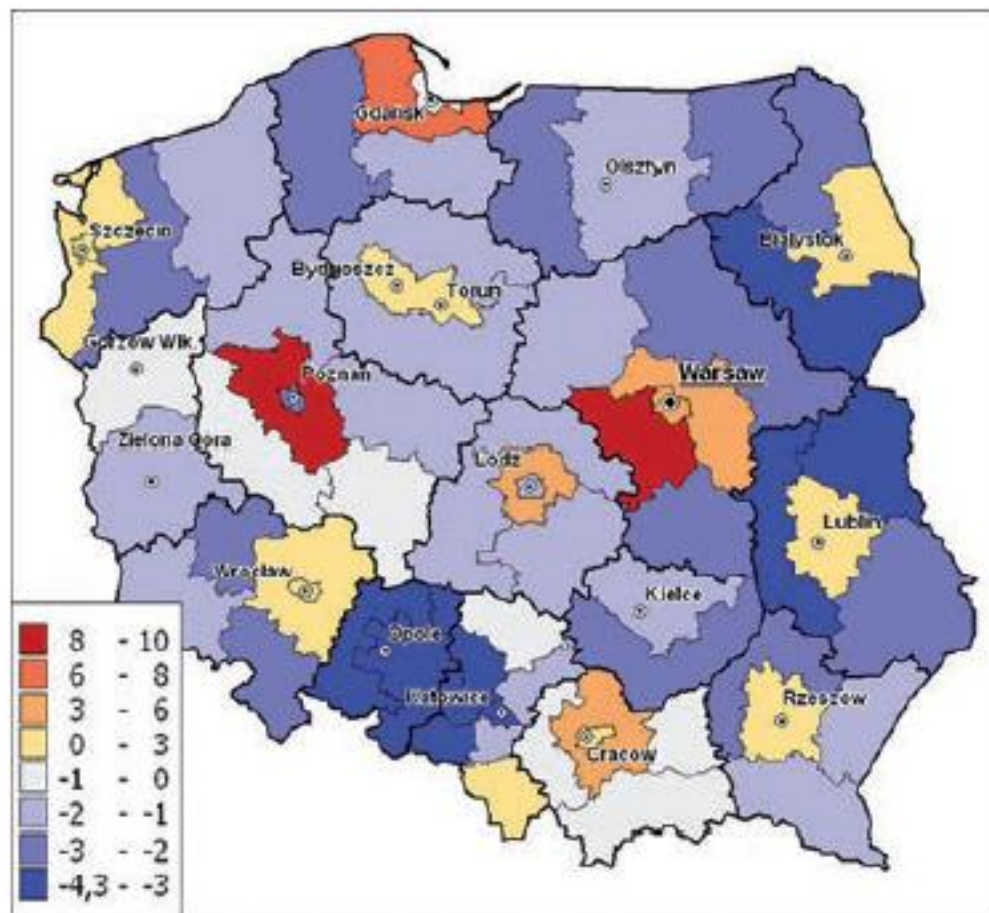
Regional level
 Source:
 Origin of data:
 Author:

© EuroGeographics Association for administrative boundaries

LEGEND

- NUTS 3 region
- NUTS 2 region
- NUTS 0/1 region
- Cross-border region involving more NUTS 2 / 3 regions

8 regionów dla studiów przypadku – lokalizacja i charakterystyka

Rycina 7.2. Przeciętny współczynnik salda migracji regionów NUTS3 w Polsce (2001–2006)

Źródło: Kowalski, Solon 2011.

Table 3: Case study regions as ATTREG typologies

Regional typology of retentiveness by age group, 2002-07	Regional typology by types of flows attracted, 2001-07	Regional typology by predictive capacity of territorial capital in terms of flows attracted (outlier	Regional typology by endowments of different classes of territorial capital	Ge
1	1	0	2	NU

Typology classes	Typology classes	Typology classes	Typology classes
<p>CLASS 1 = unretentive region for young (15-24) and medium (25-49) working age groups, medium retentiveness for older working age group (50-64);</p> <p>CLASS 2 = region with average retentiveness for all working age groups;</p> <p>CLASS 3 = highly retentive for all working age groups;</p> <p>CLASS 4 = highly retentive region for the young working age group, averagely retentive for the medium working age group, unretentive for the older working age group</p>	<p>CLASS 1: low net migration rate (2001-07) and low visitor rate (2001-04)</p> <p>CLASS 2: mid-level net migration rate (2001-07) and mid-level visitor rate (2001-04)</p> <p>CLASS 3: high net migration rate (2001-07) and mid-level visitor rate (2001-04)</p> <p>CLASS 4: high net migration rate (2001-07) and high visitor rate (2001-04)</p>	<p>-2: Observed regional mobility 2 categories 'less than' predicted by discriminant analysis;</p> <p>-1: Observed regional mobility 1 category 'less than' predicted by discriminant analysis;</p> <p>0 : Observed regional mobility as predicted by discriminant analysis,</p> <p>+1: Observed regional mobility 1 category 'more than' predicted by discriminant analysis,</p> <p>+2: Observed regional mobility 2 categories 'more than' predicted by discriminant analysis</p>	<p>CLASS 1: Moderately high antr.cap.; moderately high ec.cap.; very high env. Cap.; high Inst.cap.; low soc.cap.</p> <p>CLASS 2: Moderately low antr.cap.; low ec.cap.; high env.cap.; very low Inst.cap.; low soc.cap.</p> <p>CLASS 3: Moderately low antr.cap.; moderately high ec.cap.; low env.cap.; Very high Inst.cap.; high soc.cap.</p> <p>CLASS 4: Moderately high antr.cap.; moderately high ec.cap.; moderately low env.cap.; average Inst.cap.; average soc.cap.</p>

Lubelskie (PL31):

„NUTS2 region at the eastern border of the ESPON space”

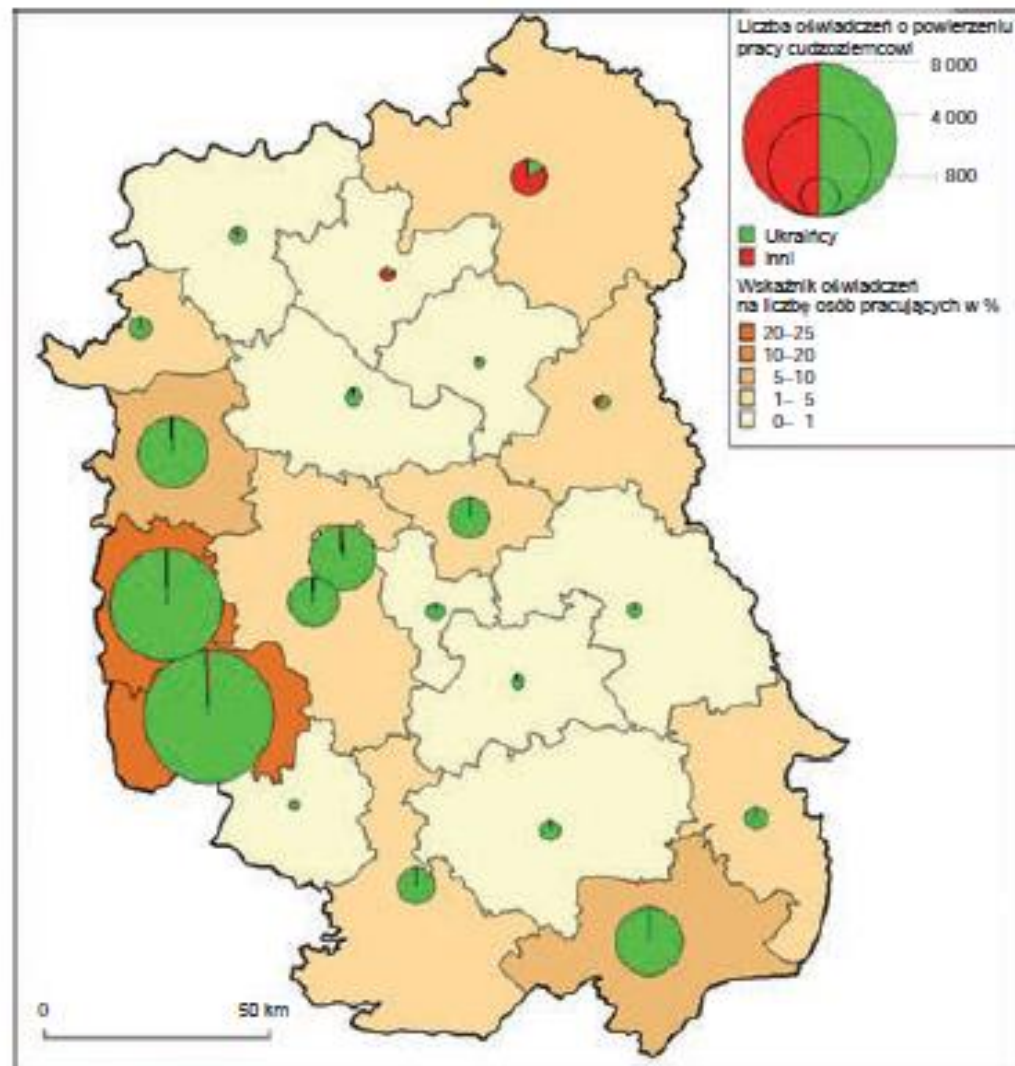

Charakterystyka woj. lubelskiego 1

wstępna (z danych całego projektu):

1. peryferyjne położenie w UE
2. bezpośrednie sąsiedztwo państw spoza UE: Ukrainy i Białorusi
3. niska średnia gęstość zaludnienia; duże zróżnicowanie przestrzenne (asymetria wewnątrzregionalna)
4. niekorzystne zjawiska demograficzne (ujemny bilans migracyjny)
5. wysoki procent ludności zatrudnionej w nieefektywnym rolnictwie; ostatnia pozycja w poziomie dobrobytu w kraju (jedna z ostatnich w UE), ostatnia w poziomie satysfakcji
6. nie wyróżnia się niczym szczególnym - nie jest atrakcyjny pod względem klimatu, krajobrazu i zabytków architektury (omijany przez turystykę międzynarodową)
7. znikomy poziom ruchu turystycznego i legalnej migracji („low flow region”)
8. trudny do weryfikacji ale prawdopodobnie bardzo wysoki napływ nielegalnych migrantów zarobkowych

„Neither sticky nor retentive”

Rycina 7.3. Rejestracja oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcowi w województwie lubelskim według powiatów w 2009 r.

Źródło: Kowalski, Solon 2011.

Charakterystyka woj. lubelskiego 2

po analizie studium przypadku:

1. asymetria: miasta duże i średnie (zwł. NUTS3 centralny: miasto Lublin i sąsiednie gminy) zyskują ludność, a otaczające regiony wiejskie tracą
2. **pomimo to:** ogólny ujemny bilans migracyjny regionu – i to z pewnością większy niż to wynika ze statystyk (nie wszystkie wyjazdy są rejestrowane)
3. miasto Lublin nie stwarza jednak wystarczających szans dla większości mieszkańców województwa (daje więcej nadziei niż możliwości) – bardzo słaba sytuacja ekonomiczna regionu – niskie zarobki, niski poziom satysfakcji
4. **pomimo to:** duży (choć trudny do precyzyjnego określenia) napływ sezonowych pracowników zwł. z Ukrainy – na podstawie oświadczeń pracodawców o zamierza powierzenia pracy (II miejsce po Mazowieckim – pomimo – wbrew modelowi)
5. **oraz:** bardzo wysoki napływ nielegalnych migrantów zarobkowych – aż 45% wykrytych w Polsce przypadków nielegalnych migrantów stwierdzono tutaj
6. **niezgodność z modelem – prawdopodobnie skutek bliskości granicy**
7. sezonowe, nie do końca zalegalizowane migracje zarobkowe Ukraińców, nie są uwzględniane w statystykach (w ogólnym bilansie migracyjnym), ale częściowo rekompensują odpływ do innych regionów Polski i Europy Zach.

Analiza polityk

- Polityka krajowa: cicha tolerancja zjawisk nielegalnej migracji zarobkowej (uzupełnienie dla gospodarki osłabionej odpływem ludzi w wieku produkcyjnym do Europy Zachodniej)
- Polityka krajowa: ułatwienia legalnej migracji (oświadczenia o zamiarze powierzenia pracy, Mały ruch graniczny, Karta Polaka)
- Polityka regionalna – czysto defensywna – (nieskuteczne) próby powstrzymania odpływu (emigracji) osób z rynku pracy (jednocześnie brak kompetencji aktywnego wspierania imigracji), marketing oparty na nieskutecznym PR
- Polityka lokalna – aktywne próby przyciągania imigrantów – zwłaszcza uniwersytety (Uniw. Medyczny, UMCS, WSZiA Zamość)
- Aktywna polityka miasta Lublina odpowiadająca na napływ cudzoziemców „Lublin is friendly” (2009-2010 – 2011?)

Uwagi 1: do programu badań

1. perspektywa turystyki przesłoniła inne cele; mobilność studentów tylko w ramach ERASMUS; poza „case studies” brak szczegółowej analizy mobilności za pracą
2. za szeroka kategoria „przybysza” – próba modelu zbyt ogólnego
3. uwzględniono czynnik wieku, ale nie płci czy kraju pochodzenia (co atrakcyjne dla mnie, nie jest / nie musi być takie dla innych)
4. brak odróżnienia czynników zatrzymujących „rezydentów” i „przybyszów”
5. brak analizy uwarunkowań kulturowych – mentalności, tradycji bierności i/lub mobilności („Kto raz...”), zróżnicowania poczucia satysfakcji... (ukrywanie motywów prawdziwych przy badaniu opinii, ukrywanie sukcesu przed sąsiadami)
6. niedoskonała analiza punktów wyjścia i dojścia; pomieszanie objawów [tu (+), tam (-)] ze związkami przyczynowo-skutkowymi (NE=> SW);
7. problemy z (dez)agregacją danych statystycznych
8. wywiady z ekspertami ale brak wywiadów jakościowych z migrantami

Uwagi 2: do raportu regionu polskiego (Lubelskie)

1. zmiana perspektywy (praca – nielegalna i sezonowa);
pobyt stały lub sezonowy, studenci
2. zmiana perspektywy terytorialnej (NUTS2 => NUTS3)
3. brak weryfikacji tez przejętych (jako „oczywiste”) z projektu: „neither sticky nor retentive”, „unattractive”
4. bałagan terminologiczny co do powiatów i województw
5. niedokładne rozumienie kompetencji władz lokalnych
6. pominięcie studentów WSSM w Chełmie (MRG)
7. „Karta Polaka” (pomieszanie skutków z celem)
8. brak dobrego uźródłowienia (samocytowanie)

Uwagi 3: do konkluzji

1. Zauważenie skutków pewnych stereotypów (w kontekście „przegrzania”), ale brak ich głębszej analizy
2. Powielanie innych stereotypów (Samospełniające się proroctwa) (Mój przykład – podręczniki)
3. Przy analizie polityk – brak analizy działań PR
4. Gdy tworzymy polityki zarządzania atrakcyjnością – analizy potencjałów muszą odpowiedzieć najpierw na pytanie „Dlaczego raczej coś niż nic?” => Dlaczego u innych „coś” – a u nas nie? a potem „jak?”
5. Nie nadąża za bardzo zmienną rzeczywistością; po 2015 r. (mobilność o motywacji mieszanej z Syrii/Afryki) – trzeba na nowo przejrzeć założenia